

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA

VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

Liet izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Nekaj o notranjosti organizacije.

Naše vprašanje vedno koleba, pripravljajo se vedno kake nove mahinacije redukcije kreditov, zavodov, pravic itd. Naša organizacija pripravlja zopet nove obrambe, potrebuje delavcev in borcev, med tem pa naletuje seveda tudi na notranje spletke.

Imamo med toliko maso, ki gre složno v skupni boj seveda tudi nekaj takih, ki imajo čisto druge interesne sfere v organizaciji. Ne moremo tega videti ravno drugod, saj ni nič slišati, ampak po Ljubljani igrajo med našo tragedijo nekatere posebne epizode.

Če so dotični koristni organizaciji ali ne, to bodo itak s svojim dejanjem morali kmalu dokazati. Sicer oni ne delujejo v organizaciji ker tam so imeli tekom 8 let že večkrat priliko pokazati svojo agilnost, oni so organizacija v organizaciji, vendar pa njihovo delovanje ni v organizaciji ker tudi v njo ne spada.

Naše udruženje gre ravnotako s svojim delom naprej, oni ga k večjemu sem in tja motijo. Kam pa merijo njihovi cilji se bo vsak vprašal?

Proti nekaterim tovarišem! Osebnost je njihov blagor.

Dobro, če tovariš tovarišu osebno nasprotuje, naj uredita svojo stvar tam kjer je za to mesto. Kaj pa je treba zato tihe organizacije? Če je kdo komu v organizaciji kaj zagrešil, naj se obrne na razsodišče ali pa pred občni zbor z otvorjenimi besedami. Neko razburkanje je pokazal izredni občni zbor Krajevnega odbora v Ljubljani. Eden je zagrešil, bil je imenovan in vsi so ga obsodili.

K njemu so prištevali pa še druge škodljivce ali lopove in ne vemo kaj še vse, pa vendar niti takrat niti danes ne vedo povedati kje so tisti?

Kdor je pošten član in hoče res koristiti organizaciji, jih mora najti.

Zato pa ni treba nič shodov in sestankov niti »Pod Lipo« niti pri Kamnarju, in ne pri »Mraku« ali kje drugod. To bi se vse že lahko zgodilo na zadnjem občnem zboru, ali pa se bo na bodočem.

Postavili so celo neki anketni odbor, ki je iskal ne vemo kakšne stvari, saj je bil kakor »spledid isolation« pod nobeno nadoblastjo, celo pravila pod katere ni spadal, niso imela zanj moči. Pa tudi ni bil v organizaciji, on je imel svojo organizacijo, zato ni nikomur odstopal svojih zapisnikov celo ne zapisnika o občnem zboru, ki ga navadno organizacija drugih invalidskih zemljanov Slovenije pošilja naprej preko organizacijskih inštanč v vednost. Zakaj pa bi tudi naš Vojni invalid ne bil deležen kake koristne duševne hrane.

Raziskavali so zlo v Krajevnem odboru, med tem je pa stopil na plan »nekdo«, ki je rekel: »Jaz sem storil vse in nihče drugil« Bašta.

Iskali so pa še naprej in še iščejo, ker je treba, da se nekaj najde, če pa nič ni, se pa naredi.

Po svoji volji postavljeni anketni odbor naj bi imel neko nalogo raziskavanja pri Krajevnem odboru. Gledal je pa le čez »planke«, kdaj bi se dalo koga v Oblastnem odboru udariti z remelnom po glavi.

Njegov cilj ni bil Krajevni, ampak Oblastni odbor, čeprav ga isti nič ne briga, ker isti ima druge kontrolne organe, ampak samo on je čevelj, ki jih žuli. Pa zakaj? Za nič! Toliko je bilo pisarenja in pošiljanja ovadb na vse strani, celo tako daleč je šlo, da smo se prerekali, če smo sploh še invalidi, pa vse skupaj se razblini. In če koga

staviš na odgovor, pravi: »Saj nisem nič rekel.«

Prišli bodo zopet zakotni sestanki, povedalo se bo veliko in veliko, ko bo pa prišel čas, da bi stopil mož pred obličje vseh, in povedal, kar mu srce teži, ga ne bo. Niti blizu ga ne bo! Tovariši, to ni organizacijsko delovanje, kar je v organizaciji, naj bo v organizaciji, ona je dovolj močna na znotraj, da bo znala izločiti dobro od slabega, saj ima dosti mož, ki imajo pamet na pravem mestu. Oni pa, ki si ne upajo priti na dan otvorjeno vendar jim pa vedno nekaj manjka, pa sami ne vedo kaj in iščejo z lučjo škodljivih spletk po važnih stanovskih napravah, moramo reči, da škodujejo lastni stvari in ugledu.

Saj ima vsak dolžnost, da dela in tudi pravo, da si pridobi zaslug za našo stvar, gotovo bo pa organizirano članstvo izbiralo za svoje voditelje vedno dobro presmatrane ljudi. Kdor hoče organizacijo napredka in borbe, ta pride v njo, in dela, saj se navadno taka mesta v njej lahko dobe, kadar so občni zbori.

Imamo za seboj že precejšnjo dobo izkušenj, najbrž še večjo imamo pa pred seboj.

Navodilo za potrebe zdravljenja.

Posebno sedaj v zimskem času, v katerem se bolezni bolj pojavljajo, prihaja od raznih članov in članic veliko prošenj za zdravljenje ali sprejem v bolnice.

Videti je, da naši tovariši in tovarišice prav malo poznajo postopanje, ki ga predpisujeta za zdravljenje invalidski zakon in pravilnik. Zato hočemo stvar nekoliko pojasniti, pričakujemo pa, da bodo vsaj posamezni naši funkcionarji to vprašanje nekoliko proučili, da bodo mogli dajati članstvu prava navodila.

LISTEK.

Iv. Vuk:

Skozi okno vlaka...

(Mimobežni vtisi in epizode z mojega potovanja.)

(Dalje.)

Ivan Celjski molči. »Ali je to riganje«, reče nato. »To je krik groze nad življenjem. Kakor, da se trga drob živemu... Ves obup in prokletstvo je v tem krik, obtožba po neizmerni krivici...«

Cesta okrene na desno ter se bliža skalnati globeli. Sliši se šum deroče vode... Nato pa se slika nenkrat spremeni. Morje in riviera se več ne vidi, četudi se je zopet oddaljila megla in solnce zopet sije.

Katunske Nahije so pred nami, pojasnjuje šofer. To je prva naselbina Črnogorcev. V štirinajstem stoletju je več srbskih plemen odšlo sem, ker se niso strinjali s popustljivostjo srbskega carja napram Turkom. Ustanovili so v tej veličanstveni kraški samoti kneževino Zetsko.

»Kar ušlo krvoločnega Turka je mečur, kar ni zatajilo je vere presvete kletih robstva okovov nadeti hotelo vse to poiskalo v teh si bregovih zavetiščih in čuvalo duha junaškega biser; za sveto ime in za sveto svobodo boreči se ljute...«

Kakor mi je šofer po svojem guslarskem običaju prepeval, tako sem prevajal in pisal. Odlomek iz »Gorskega venca« je to, ali vsaj smisel iz te znamenite pesmi pesnika vladike Petra Petrovića Njeguša. Zapisal sem

jih zato, ker one v kratkih besedah povedo vse, cela stoletja trajajočo borbo na življenje in smrt za krst častni in svobodo zlato, ki so jo bili Črnogorci proti Osmanom.

Na desni se dviga vrh Lovčena. Svojo kopreno — meglo je odložil in se nam pokazal v vsem svojem veličanstvu. 1759 je nad morjem. Malo nižje samega vrha spi v kapelici vladika Peter II, pesnik »Gorskega venca«. Vrnil se je lani slavnostno in zmagonosno na svoje prejšnje mesto, da gleda združen v eno državo brate od Drave in Save, Drine in Vardarja. V dni Sodome je moral bežati. Tam pod vrhom izvira studenec, v katerem je Ivan Crnojević — barbarosa Črnogorski — pojl svojega konja in še danes v jami pod Ivanovgradom, kakor kralj Matjaž, spi in čaka ure, da se zbudi. To bo, ko bodo vsi Slovenci složni.

Dolgo še bo spal junak. —

Samo 4 m nižje smo se spustili in se pripeljali v vas Njogoš. Tu so se rodili črnogorski vladike, kmeti in kralji. Hiša stoji na desno, s stolpičem in monogramom »N«. Nekoč je bil Njogoš glavno mesto in šteje okrog 16000 prebivalcev.

Cesta se zopet dviga in doseže najvišjo točko, Krvavo žrelo imenovano, visoko 1270 m. Pogled plava tja proti jugu. Nepregledno kamenje, kraškega tipa. Dalje tja, kakih 25 km pa se svetlika modri trak, Skadersko jezero, obkroženo s snegom pokritimi vrhovi Albanskih Alp. Tam je meja evropske kulture in tam se začneja Orijent s svojimi posebnostmi, skrivnostmi in za nas Evropejce tujo, orijentalno kulturo.

Ivan Celjski se obrne k meni:

»Resnično, resnično vam povem, ta dežela bi se morala imenovati kraljevina kamenitih sten in njen kralj, kralj gora.«

Jeklene ljudi ustvarja ta dežela. Ponosne in samozvestne... Samo pogledajte jih, ko govorijo o svoji Črni gori? Zlata, pestra noša — kakor solnčni žarki, obsevajoči to kamenje... obraz kamenit in kremenit... jeklene volje... suhljat in mišic jakih... postave velike... ženske visoke, vitke, črnooke. V očeh mir in samozavest... a ko zagore, ne vzdržijo njih ognju...

Cesta pada. V vijugah se spuščajo avtomobili v nižavo, drvimmo mimo koruznih nasadov, mimo višenj... Cesta postaja široka, prah se dviga... Pred nami vstaja Cetinje...

7. Cetinje.

»Kakor kak Ptuj, večje ni«, je zamodroval France, ko ga je zagledal.

»A lepše.«

»Ni dvoma.«

Lepe ravne in široke ulice so čiste. Hiše so po večini pritlične z vrtom. Hodiš po mestu, kakor po letovišču. Okrog pa gore, gore... Sive, nage, ogromne, razorane skale.

Zvedavo gledajo na nas Črnogorci. Dečki osemletni prodajajo časopise.

Pa se postavi eden tak dečko pred nas.

»Kako vi«, pravi. »Razumem vas.«

Govorilj smo slovenski. Vem, da ni razumel, a vendar je trdil, da razume.

In zaziblje glavo.

»Ej, vi, junaki. Borili ste se, da bi bili svobodni. Glejte, kakor Črnogorci ste sedaj.«

Globoko mi je zapisano to črnogorsko dete v srcu. On, majhen, je povedal resnico. On, dočim vsi drugi, mnogo drugih govore drugače. In postopajo drugače. Da, mi smo se borili, da bi bili svobodni... Kako nam je v svobodi?...

Kdo ima pravico do brezplačnega zdravljenja, ne bomo tukaj razkladali, saj to pove natančno člen 10. invalidskega zakona.

Nadaljna člena 11. in 12. povesta tudi dovolj razločno dva glavna pogoja, katerih ravno naši tovariši in tovarišice ne vpoštevajo oziroma ne pojmujejo.

Državni ali samoupravni zdravniki morajo pregledovati brezplačno invalide, jim dajati pomoč ter jih pošiljati v bolnice.

Zdravljenje pa se vrši v državnih zavodih in samoupravnih bolnicah.

Torej če postane tovariš ali tovarišica, ki je upravičen v smislu čl. 10. inval. zakona do brezplačnega zdravljenja, bolan, kam naj se obrne?

Sedaj se dogaja, da vlagajo prošnje na oblastni odbor, naj jim on izposluje sprejem v bolnice, ali pa na velikega župana. Nekateri pa si pokličejo poljubnega privatnega hišnega zdravnika, in ko jim ta izstavi račun, ga pošljejo velikemu županu s prošnjo, naj se jim poravnava oziroma izdatki povrnejo. Tudi razne recepte z računi pošiljajo. Vse to ni skladno z invalidskim zakonom in dotične prošnje ne morejo biti ugodene.

Invalidski zakon pravi, kakor že gori omenjeno, da se vrši zdravljenje le v držav-
nih ali samoupravnih bolnicah (zavodih).

Torej je jasno, da pri tem pogoju upravičenec ne more zahtevati, da se mu krijejo stroški pri zdravniki. In tudi naše oblasti nimajo nobenih sredstev predvidenih za to.

Sicer pravi invalidski zakon tudi v čl. 90., da se dohodki Narodnega fonda uporabljajo kot podpora za zdravljenje, v kolikor bi se isto ne vršilo v državnih zavodih. Vendar je pa to le podpora, torej odvisna od sredstev in volje, nima pa nihče pravice zahtevati, da se mu mora dati. Če pomislimo, kako se dajejo podpore in da iz Narodnega fonda nismo dobili že več kot leto dni popolnoma nič, potem tudi prošnje za povračilo privatnih zdravniških stroškov ne morejo priti v poštev.

Kakšna je torej pot zaščitenca po invalidskem zakonu v slučaju bolezní?

Dotični mora iti k najbližnjemu uradnemu zdravniku. Uradni zdravniki so sreski ali okrožni zdravniki, ki prejemajo od države stalno plačo. Tak zdravnik mora upravičenca po čl. 10. inv. zakona brezplačno pregledati. Ako je bolezen manjšega in krajšega značaja in da uvidi takojšno možnost izlečenja, nudi kar sam dotičnemu pomoč. Kajti čl. 11. inv. zakona omenja tudi »jim dajati pomoč«. V zdravljenje pa lahko napoti uradni zdravnik s posebnim spričevalom dotičnega v bolnice in zavode.

Zato naj pazijo tovariši in tovarišice, da brez zdravniškega spričevala ne vlagajo nobenih prošenj, ker so brezpredmetne.

Dogajajo se slučajji, da uradni zdravniki odklanjajo upravičence za pregled ali zahtevajo honorarje.

Uradni zdravnik mora po zakonu brezplačno pregledati vsakega zaščitenca v smislu čl. 10. inv. zakona. Seveda mora pa dotični dokazati, da je upravičen v smislu tega člena. To lahko stori s sodnim sklepom o prevedbi, ki ga mora vsak prinesiti k zdravniku s seboj. Če gre za pogoj siromašnosti,

mora imeti s seboj še davčno potrdilo, da ne plačuje nad 20 Din neposrednega davka.

Pravilnik k čl. 11. predpisuje, da k zdravnikom pošiljajo najbližja občinska ali državna oblastva.

Mislimo, da če je upravičenost dokazana z listinami (sodnim sklepom in event. davčnim potrdilom), da ne bo noben uradni zdravnik odklanjal direktnega sprejema brez prednavedenih formalnosti.

Ako pa uradni zdravnik koga noče drugače sprejeti, se mora pač obrniti na občino ali sreskega poglavarja, da mu izda potrdilo za sprejem pri zdravniku.

Ako zdravnik koga napoti v bolnico, mu izda tozadevno spričevalo.

Z dotičnim spričevalom, sodnim sklepom in eventuelnim davčnim potrdilom gre lahko bolnik v bolnico.

Če je pomoč nujna, naj gre kar sam direktno v bolnico, ne da bi iskal posredovanja ali vlagal kake prošnje.

Če pa potreba zdravljenja ni tako nujna, naj vloži prošnjo potom našega udruženja, ki jo bo poslalo potom Oblastnega odbora na dotično bolnico po predpisani poti.

Nekaj važnega je pri tem vprašanju, kar bi morala naša oblast urediti.

Ako gre invalid v bolnico, mu pripada po zakonu brezplačna vožnja. Sedaj pa se v takih slučajih invalidu ne nakaže brezplačna vožnja, ker se nobena oblast navadno ne smatra za kompetentno pošiljati invalide v bolnice. Najbolje je, če se v takem slučaju invalid zglaš pri sreskem poglavarju in prosi za nakaznico brezplačne vožnje v smislu čl. 38. inval. zakona.

S tem smo pojasnili pogoje, kako se da najpraktičnejše v smislu invalidskega zakona doseči brezplačno zdravljenje.

Politične beležke.

Volilna borba za oblastne skupščine, ki je v celi državi v popolnem razmahu, je postala v ozadje tudi zanimanje za usodo vlade g. Uzunovića. Sicer se je v finančnem odboru izjavil samozavestno, da je njegova vlada sigurna zaupanja parlamentarne večine, kar se bo pokazalo na 25. januarja t. l., ko se ima spet sestati narodna skupščina. Vendar se v političnih krogih vrše vsako vrstne stvari in je res interesantno, kako bo 25. januarja.

Aktivni general — minister prometa, da zelo veliko govora in pisave časopisju. Govori se o tih diktaturi. General-minister je izdal že več odlokov, v katerih strogo pozivlja na disciplino in odreja stroge kazni. Če bo to rešilo krizo prometa je dvomljivo. Za vsako delo treba dati dostojno plačilo, korupcijo izgnati, dobro gospodariti in promet bo na višku.

Izolacija naše države. Da je Italija sklenila pakt z Albanijo, je vzbudilo veliko nezadovoljnosti. In to upravičeno, ker je naperjen proti naši državi. Dokaz, da hoče Italija Jugoslavijo obkrožiti z jeklenim obročem, je to, da se pogaja z Madžarsko, z Rumunijo, z Bolgarsko. Grof Bethlen, zunanji madžarski minister potuje v Rim te dni. V Rim pride tudi romunski finančni minister

Manoilescu. Tudi Čehoslovaška je interesirana na vseh njenih kombinacijah.

Vprašanje Male antante. Graška »Tagespost« z dne 13. t. m. objavlja uvodnik o »križi Male antante«, ki ga je prejela iz diplomatskih krogov. Članek se v glavnem peča z zunanjepolitično orientacijo Romunije in veliko verjetnostjo, da Romunija skoro tudi formalno izstopi iz Male antante. Za novo grupacijo v Mali antanti interesiranih ostalih držav navaja člankar dve možnosti: Prvič balkanska zveza, za katero se že pripravlja konferenca v Carigradu; vabila so se že razposlala in je med drugimi naznanila svojo udeležbo tudi Bolgarija. Romunija se bo popolnoma odtrgala od ostalih balkanskih držav in se naslonila na Italijo, za kar se ji bo Italija oddolžila s tem, da bo formalno ratificirala priključitev Besarabije. Razen tega nakloni Romuniji vso svojo dobrohotnost Anglija. Avarescu še nekoliko okleva, a Romunije danes v Jugoslaviji tudi tako več ne smatrajo za aktivnega člana Male antante. — Drugi načrt bi bil, da se izpopolni vrzel, ki nastane v Mali antanti po izstopu Romunije, s Poljsko. Za tem načrtom pa stoji Francija. Toda tem načrtom se odločno upirajo nemške vladne stranke na Čehoslovaškem, ki naj odločnejše odklanjajo politično zvezo s Poljsko, ki bi bila naperjena bodisi proti Nemčiji bodisi proti Rusiji. — Razmere na Balkanu — tako zaključuje člankar — silijo k odločitvi in če so vesti o vsebalkanski konferenci v Carigradu resnične, mora ta odločitev pasti v najkrajšem času. Z njo bi bila zapečaten usoda Male antante.

Napetost med latinsko Ameriko in Združ. državami. Latinske ameriške države so sklenile, da izvajajo bojkot nad blagom in produkti, ki prihajajo iz Zedinjenih držav. V washingtonskih merodajnih krogih se spričo skupnega nastopa Mehike in latinskih ameriških držav naglašja, da predstavljajo vse te dežele ugodna tla za širjenje komunizma in za delovanje komunističnih agitatorjev, ki propovedujejo uničenje vsega, kar imenujejo ameriški imperializem.

Nove nemške ponudbe v Parizu nezadovoljive. Medzavezniška vojaška komisija v Versaillesu pretresa nemške predloge, ki jih je prinesel iz Berlina general Pawels glede vzhodnih utrd in izvoza vojnega blaga. Kakor trdi »Intransigeant«, predlogi komisije ne zadovoljujejo in njeno poročilo, ki ga bo o tem predložila poslaniški konferenci v Parizu, ne bo ugodno. Zato ni misliti na skorajšnji uspeh pogajanj.

Pred procesi za vrnitev veleposestev? Ogrsko-romunsko razsodišče v Parizu se je proglasilo kompetentnim za procese glede zaplenjenih veleposestev ogrskih magnatov v Romuniji. Med temi sta tudi nadvojvoda Friderik in grof Bethlen. Pričakuje se, da bodo sedaj prizadeti veleposestniki takoj uvedli procese, da se jim posestva vrnejo. »Lupta« pa poroča, da romunska vlada ne bo priznala pristojnosti romunsko-ogrskega razsodišča v Parizu za razsojanje o konfisciranih veleposestvih.

Zasedanje mednarodne zveze strokovnih organizacij. 13. januarja predpoldne se je v Amsterdamu otvorilo zasedanje generalnega

Črnogorke se sprehajajo.

Vidim nekatere v narodni noši. Visoke postave, sinji plašč, z zlatom obšito krilo... Ali kdo so one druge? Tiste, oblečene tako, kakor pri nas v Ljubljani?

»Črnogorke«, mi pojasni zraven stoječi. »Moderniziranke«...

Ugaja mi Cetinje. Na trgu koncertira godba. V kavarnah se kramlja in pije »pečena« kava.

Tudi tu, v Cetinju, smo našli Slovence. In kako hitro.

V kavarni smo sedeli. Pili smo kavo iz takih malih skodelic, kakor naprstniki, za malo spoznanje večjih. Pa smo se spogledali.

»Ali bi?«

»Bo šlo?«

»Mora. Naj sliši Cetinje črnogorsko, junaško, kako se po slovensko poje.«

»Tenorja nimamo.«

»Gospa Marija... Ali boste tenor?«

»Poskusim.«

In smo poskusili. Sprva tiho, kakor šušljanje čebel.

»Sem mislil snoči v vas iti, pa je b'la meglica v jezeri...«

Hkrati je vse utihnilo. Pomigali smo si z obrvi. Vrezali smo nekoliko močnejše:

»Hribi ponižajte se,
doline povišajte se,
da se bo vid'lo to ravno polje...«

»Gre«, je pokimal Zdravko.

»Gre«, je rekla gospa Marija.

»Gre«, je rekel Matevž.

»Zdaj jo pa dajmo«, sem dejal jaz.

In smo jo dali; da je zazvenelo razposajeno:

»Jaz sem Kranjčičev Juri,

Marička odprí durí...«

To bi morali videti. Kavarna je bila hkrati polna. Koncerta ni nikdo več poslušal. Vse je drlo v kavarno. Tam iz gnječe je nekdo kričal:

»Odkod ste se pa vzeli.«

V glasu sem slišal presenečenje, radost, ganutje...

»Čuj, tu je tudi nekaj Slovenec«, je vzkliknil Matevž.

»Bogme je... Zdravi«, se je priril k nam visok, krepak možak, s slovenskim obrazom. Škoda da sem pozabil ime.

Zdravko je gledal:

»Povsod nas je, kamorkoli pridemo.«

»Največ sveta otrokom sliši Slave«, je deklamiral tuji znanec.

»Pri moji duši, ali povsod se nas goljufa, ko je ljudsko štetje. En milijonek in še nekaj tisočev povrh, pravijo da nas je. Hudiča milijon. Nas in Rusov najdeš povsod. To pa z enim milijonom ni mogoče.«

»Pojdimo v kazino«, predlaga novodošlec. »Jutri vam pokažem Cetinje.«

»Smo ga že ogledali.«

Energično je odkimal:

»Niste... Pojdimo«, je ponovil.

»Kaj imajo tam?«

»Ples... Gusle. Tega še niste videli. To morate videti.«

In smo šli.

Prevrnili smo kazino. Vse je bilo naše. Pred nami, po staroslovanski navadi, steklenice vina. V grlih pesem. Na plesišču korenjaki. Četudi z leseno nogo. Zdravka sem gledal. Zaplesal je, da sem resno zadvo-

mil, če ima res protezo, dasi sem v vlakcu videl, da jo je snel.

Majhen, inteligenten človek nas je opazoval. Veselo se nam je smejal, ves srečen.

»Kdo bo to«, sem ugibal. »Slovenski obraz nosi, — dvomim, da je Slovenec.«

Pa se je oglasil Zdravko, korenina:

»Oprostite. Gotovo naš človek.«

»Per mej duš, res je«, odvrne gospod.

»O zlodja, pristen Kranj.«

»Hudiča«, se pravi po našem, »se šali in se predstavlja.

».....«

Tudi mi povemo svoja imena.

»Ime ni slovensko«, pomislim. »Drugače bi si ga zapomnil. Ali slovenski pa govori.«

Bil je pevec. In z njegovo pomočjo smo zapeli: »Regiment po cesti gre«. Živo in bučno smo ga dali, da je bilo veselje. Zdravko pa je vriskal, kakor fant, ki gre k dekletom.

Vse nas je gledalo.

»Slovinci«, smo slišali šepetati. In bil sem ponosen.

Videl sem na obrazih prijazne smehljaje, veselo presenečenje, občudovanje, radoznalost... vse, kar se pojavlja pri ljudeh, ko vidijo v resnici to, o čemer se jim je prej pripovedovalo.

Prisegel je k nam guslar. Nategnil je struno, položil gusle med noge, potegnil z lokom in zapel. Ali da povem, pod zvukom enotonskim enostrunih gusli je s pevajočim glasom pripovedoval o junaštvu sinov gora, o Turčinu ljutem in o bojih krvavih za krst svetli i slobodu zlatu.

(Dalje prihodnjič.)

sveta mednarodne zveze strokovnih organizacij. Zasedanju prisostvujejo zastopniki Nemčije, Danske, Anglije, Avstrije, Italije, Francije, Nizozemske, Poljske in Španske. Rudarji so zastopani po zastopništvu mednarodne rudarske zveze.

S Kitajskih bojišč. Poročevalec »Daily Mail« poroča iz Shanghaja, da je general Sundtsunfang pognal kantonske čete nazaj v smeri proti Lantsy 200 milj jugozahodno od Shanghaja.

Francija izganja madjarske delavce. Francoska vlada je odredila, da morajo vsi madjarski delavci oditi iz Francije. Prva partija delavcev je že dospela v Gjör, kjer so delavce pridržali v karanteni.

Obdavčenje zdravih oseb v Turčiji. »Matin« poroča iz Carigrada, da pretresa turška vlada načrt o posebnem davku na zdrave osebe. Vsem popolnoma zdravim osebam se naloži 20% doklade. Dohodki se porabijo v zdravstvene namene.

Zedinjene države se pripravljajo. Kongres je na predlog predsednika Coolidgea dovolil kredit za gradnjo letal v znesku 4,495 tisoč dolarjev.

Povodenj v Lužicah. Zaradi toplega vremena in deževja prihaja z lužičkih gora tako obilo vode, da je ozemlje Spreve vse pod vodo. Povodenj še narašča.

Novi poljski poslanik za Rusijo. Te dni je odpotoval v Moskvo novoimenovani poljski poslanik Stanislav Patek. Pred odhodom je bil v avdijenci pri predsedniku republike in maršalu Pilsudskem.

Nemci v Rusiji. Nemška republika ob Volgi z glavnim mestom Poprovska je izdala statistiko o nemških naselbinah v Sovjetski Rusiji. Po teh podatkih je v Sovjetski Uniji 2042 nemških občin, ki štejejo vsega 905.153 Nemcev. Od tega odpade na Nemško republiko ob Volgi 282 občin s 400.000 Nemci, na Ukrajino 597 malih občin z 227.000 Nemci, na Sibirijo pa 58.000 Nemcev.

Naše gibanje.

Občni zbori se vrše:

Dne 30. junija t. l.

v Velikih Laščah v gostilni Tomšiča ob 8. uri zjutraj;

v Ribnici pri tov. Škrabcu na Hrovači ob 1/2 10. uri.

Dne 2. februarja t. l.

v Polzeli v prostorih g. Cizeja ob 9. uri; v Šmarju pri Jelšah v prostorih g. Detička ob 9. uri;

v Murski Soboti v gostilni Flisar ob 1/2 10. uri;

v Tržiču v gasilskem domu ob 1/2 10. uri.

Članstvo naj se občnih zborov udeležuje v polnem številu, ker je dolžnost, da sodeluje pri naši skupni akciji. Krajevni odbori pa naj razpisujejo občne zборе na čas po prihodu jutranjih, v bližnjih krajih tudi popoldanskih vlakov, da delegatom ne bo treba radi stroškov hoditi prej od doma.

Krajevnim odborom v opozoritev. Nekateri krajevni odbori še sedaj niso poslali svojih polletnih oziroma četrtletnih obračunov. Ker je treba letne račune sedaj ob novem letu zaključiti, se pozivljajo vsi dotični odbori, da to nemudoma store. Dalje je treba, da vsi krajevni odbori predložijo sedaj Oblastnemu odboru proračune za bodoče društveno leto, ker jih je treba prekontrolirati in jih morejo krajevnne skupščine potem odobravati. Tudi izkazov o izdanih letnih uverenjih za vožnjo še veliko manjka. Za razpošiljanje novih uverenj je potrebno, da se poprej obračunajo stara uverenja. V kolikor imajo krajevni odbori v zalogi še starih uverenj, naj jih kar začno članom izdajati za tekoče leto. Pazijo naj pri tem, da napravijo popolnoma nove izkaze za leto 1927., na katerih se člani lastnoročno podpisujejo. Izdaje uverenja je treba vsakemu članu vpsati v člansko knjižico na strani 16. Onim krajevnim odborom, kateri so že poslali vse izkaze, je Oblastni odbor že razposlal nekaj novih uverenj. V kratkem pošlje Središnji odbor še nove tiskovine, da jih ne bo zmanjkalo. Posamezni odbori naročujejo markice za članarino. Oblastni odbor jih nima v zalogi in je že precej časa, kar jih je naročil, zato jih pričakuje vsak dan od Središnjega odbora. Naj dotični vzamejo to na znanje in malo potrpe. Končno pa se krajevni odbori še opominjajo, naj hitro odgovore o akciji za poplavljenec z ozirom na okrožnico.

Prošnje za odkupnino. Ratni Invalid piše, da je treba k prošnjam, s katerimi se prosi za odkupnino invalidnine priložiti sledeče dokumente:

1. Sodno overovljen prepis sodnijskega sklepa o prevedbi.

2. Izpisek iz rojstne knjige ali krstni list za sebe in ako prejema dodatke, tudi za vse dotične družinske člane.

3. Nравstveno spričevalo.

4. Lastnoročno podpisano svojo izjavo o garanciji.

5. Jamstveno izjavo dveh državljanov, da se bo odkupnina porabila v resnici za ono, za kar se prosi.

6. Obvezno izjavo dveh invalidov.

7. Mišljenje in obveza Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov.

V prošnji se mora natančno navesti za kaj se potrebuje odkupnina.

Mi smo mišljenja, da je jamstvena izjava dveh državljanov, ki je omenjena pod 5. nepotrebna, ako se poda garancijska izjava 2 invalidov. V pravilniku najdemo samo zahtevo za izjavo 2 invalidov. Pač pa zahteva pravilnik potrdilo pristojnega »Krajevnega oblastva«. To Krajevno oblastvo smatramo mi, da je občina, radi tega naj vsak prosilec preskrbi tudi izjavo občine.

Kamnik. Tukajšnji krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov je priredil v nedeljo 19. decembra l. l. skrbno pripravljeno in lepo uspelo božičnico svojim revnim članom v dvorani Kamniškega doma. Ob 1. uri popoldne napolnila se je dvorana s člani, obdarovanci, s celokupnim odborom in z drugimi prijatelji in dobrotniki invalidov. V ospredju je stalo lepo okrašeno in razsvetljeno božično drevo, poleg njega pa dobro sortirana in pripravljena božična darila. Na odru je stal doprni kip Nj. Veličanstva Kralja, obdan z zelenim lovorjem in z narodnimi zastavami. Slavnost je otvoril v imenu predsednika Krajevnega odbora tov. Ivan Mali, ki je z vznešenimi besedami in pomembnim nagovorom dovel srca do prazničnega čustvovanja. V prvi vrsti je pozdravil navzočega sreskega poglavarja in vladnega svetnika g. dr. Ogrina in zastopnika Oblastnega odbora Staneta Tomca ter vse navzoče prijatelje in dobrotnike. Zahvalil se je tudi vsem darovalcem, ki so na kateri koli način pripomogli k obdaritvi revnih naših članov. Slavnost je še posebno povzdignilo pevsko društvo »Solidarnost«, ki je s svojimi priznanimi dobrimi glasovi zapelo »Sveta noč, blažena noč«. Nato je tovariš Tomc v imenu Oblastnega odbora pozdravil vse navzoče, pohvalil delo odbora kot tudi naklonjenost občinstva, ki je toliko pripomoglo za zboljšanje in lajšanje bede med vojnimi žrtvami. Nato je sledilo obdarovanje. Obdarovanci so sprejeli darove z velikim veseljem, zadovoljnostjo in hvaležnostjo. Zapel je še pevski zbor »Oj Doberdob«. — Krasno uspela božičnica je trajala poldrugo uro. Obdarovanci so prejeli moko, obleko in perilo v skupni vrednosti Din 4500.—, za kar gre marljivemu odboru, ki se ni bal ne truda ne dela v dosegu svojega namena, vsa čast in hvala!

Selca nad Škofjo Loko. Dne 9. t. m. se je vršil pri nas redni občni zbor Krajevnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot ob 11. uri popoldne v dvorani Krekovega doma v Selcih. Udeležba na občnem zboru je bila zelo dobra posebno smo opazili prav častno število vojnih vdov. Po poročilih uprave in nadzorstva je članstvo soglasno izreklo absolutorij staremu odboru, ter pri volitvi novega odbora izvolilo zopet prejšnji odbor, v katerega stavi popolno zaupanje. Sledil je še govor delegata O.O. iz Ljubljane tov. Moserja, ki je članstvu pojasnil sedanji položaj vojnih žrtev, ter jim dal v vseh aktualnih in perečih vprašanjih pojasnila in nasvete, nakar se je lepo uspeli občni zbor zaključil.

Občni zbor v Celju. Krajevni odbor v Celju se je kakor običajno tudi letos podvizal, da je zgodaj izvršil svoj redni občni zbor, ki je bil dne 9. t. m. v mali dvorani Narodnega doma. Članstvo je s svojo navzočnostjo pokazalo veliko zanimanje za svojo organizacijo ter je popolnoma napolnilo dvorano, vendar pa po močnem številu organiziranih, občni zbor ni bil takoj sklepčen in se je vršil mesto ob 9. uri šele ob 10. uri. Predsednik tov. Finžgar je pozdravil zastopnika pol. oblasti in delegata Oblastnega odbora tov. Tomca, nato pa med letom umrlih 11 članov in članic, katerim je zbor zaklical trikrat »Slava«. Na splošno pritrdilo je bil postavljen za predsednika občnega zbora tov. Jenko. Prišel je takoj z dnevnim redom. Po prečitanku zapisnikov rednega in izrednega občnega zbora se je vnelo živahno debatiranje o nekem izdanem posojilu, glede katerega se je morala stvar na občnem zboru urediti. Tajniško, kakor blagajniško poročilo sta izkazovala, da je odbor z vso agilnostjo rešil svojo nalogo. Posebno kar se tiče materijalnega stanja, je bilo videti lep napredek. Ko je blagajnik čital postavke po proračunu, se

je pokazalo pri vsaki znatno več napredka, kakor je bilo predvideno. Zato pa kaže bilanca lep uspeh. Noben član ni imel seveda povoda, da spričo tega kaj debatira ali celo ugovarja. Odbor je dobil absolutorij s pohvalo. Pokazalo se je, kaj zmore organizirano delo in agilnost, ki bi se dala najbrž še v marsikaterem kraju tako doseči. Brez dvoma ni bilo vse to brez napora, saj so posamezni odborniki izjavljali, da bi se radi nekoliko oddahnili skrbi in prepustili svoja mesta še komu drugemu, ki bi imel mogoče še več sreče pri delu. Vendar pa splošno mnenje in izražanje nista tega dopustila. Izvoljen je bil ponovno stari odbor in upamo, da bo zopet pokazal svoj vsestranski smisel za organizacijo. Tov. Tomc je obrazložil precej vprašanj, ki so najbolj pereča, posebno o pokojninah in reducirancih. Ves čas občnega zbora je članstvo pokazalo veliko zanimanje za vsako stvar. Z željo, da bi naša organizacija doživela lep napredek, je bil občni zbor ob 1. uri popoldne zaključen.

Iz Ptuja. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ptuj izreka tem potom pri srčno zahvalo vsem onim dobrotnikom, ki so podpirali v prošlem letu našo invalidsko organizacijo bodisi z dobitki ali s prostovoljnimi denarnimi prispevki ter se priporoča za nadaljno naklonjenost. Posebno zahvalo izreka na tem mestu ptujski mestni občini, ki je na prošnjo tuk. odbora dovolila za popolne in pretežke invalide brezplačno kopanje v mestnem kopališču, a za vse ostale vojne invalide in vojne vdove pa s 50% popustom. — Vsem dobrotnikom in članom ter članicam udruženja želi srečno in veselo novo leto — odbor.

Srečke. Ponovno opozarjamo na srečke Invalidske zadruga d. d. v Beogradu, ki stane vsaka po 30 Din. Prodajalci dobe primerno provizijo. Srečke nudijo to ugodnost, da se na vsako lahko profitira pri nakupu v raznih trgovinah 100 Din. Poleg tega pa se igra popolnoma za stonj na lepe dobitke. Vlečenje bo 6. marca t. l. Tovariši agitirajte za razprodajo in obrnite se za srečke na Oblastni odbor. — Tudi srečke Trboveljske loterije za »Invalidski dom« po 10 Din naročajte tovariši in tovarišice, ker moramo podpirati zase koristne akcije.

Položnice smo priložili današnji številki vsem naročnikom. Oni, ki dolgujejo naročnino, naj jo takoj poravnajo, prosimo pa tudi vse, da nakažejo naročnino za naprej. Pridobivajte tudi novih naročnikov. Tudi delegati, ki bodo sedaj hodili po občnih zboreh, bodo nabirali nove naročnike, prosimo pa, da jim gre članstvo z agitacijo na roke.

Kantina v Kralja Petra vojašnici v Ljubljani bo za oddati s 1. julijem t. l. Reflektanti se že danes opozarjajo, da vlagajo svoje prošnje na Oblastni odbor v Ljubljani, ker je komandant vojašnice opozoril na to, da naj se vse prošnje pripravijo.

Požvedbe: V interesu vdove z več otroci se prosi bivše vojake, ki so služili pri bivšem Landsturmartilierieregiment Nr. 12/3 in so bili vjeti v Premislu, ako se kdo spominja sobojevnika Jožefa Korena iz Vel. Varnice pri Ptuj. Podatki o njemu naj se pošljejo nemudoma Krajevnomu odboru U. V. I. v Ptuj ob enem z natančnimi naslovi dotičnih poznavalcev. Vdova nima nikakih dokazov, da je njen mož služil v vojski in sodišče ji ne more nakazati podpore.

Umrli je vsled izgube krvi po nesreči z orožjem dne 11. dec. 1926 v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji tovariš Alojzij Bec, 20% invalid iz Št. Ruperta, član krajevnega odbora mokronoškega. Bil je reduciran po spec. inv. komisiji, a smrt ga je črtala z vedno. Za njim žalujeta osamljena roditelja, imela sta samo dva sina, starejši je padel v vojni, a mlajši je bil imenovan invalid, ki ga je zadela kruta nesreča v lepi mladeniški dobi. Bilo mu je 28 let. Blag mu spomin! N. v m. p.!

Izgubil je denarnico s člansko knjižico ter sklepom o prevedbi tov. Soko Leopold, član krajevnega odbora v Ptuj, na poti iz Vurberga do Ptuja. Svarimo pred izrabljanjem, kdor pa je našel te stvari, se naproša, da jih po pošti ali osebno odda pri omenjenem odboru v Ptuj.

Pavle.

Dne 29. decembra 1926 smo položili k večnemu počitku predsednika krajevnne organizacije vojnih invalidov v Dol. Logatcu, založnika glavne trafike, Pavla Poženela.

Pokojni Pavle je bil rojen v Idriji l. 1900. Kakor vsak moški, ki je bil rojen v teh nesrečnih letih, je moral tudi on leta 1914. na vojno, kjer si je v letu 1916. na tirolski fronti nakopal bolezen, ki mu je prestrigla nit življenja in ga spravila v prezgodnji grob. Spoznanemu že za časa vojne nesposobnim, mu je ljubljanska nadpregledna komisija l. 1921. prisodila 60 % stalne nesposobnosti. Kakor vsakega, ki mora jesti grenki kruh invalida,

je tudi njega povabila specialna invalidska komisija k nadpregledu in ga spoznala za »zdravega«. Ker pa je bilo njegovo zdravstveno stanje kljub »specialno komisijskemu« pregledu čimdalje slabše, je prosil za ponovni nadpregled. Na ponovnem pregledu pa je bil spoznan 100% invalidom. Tako velikanski skoki od »zdravega« človeka pa do 100% invalida so bili mogoči. Dosegel je, da so mu priznali obiležje vojnega invalida, ni pa dosegel tega, da bi se mu pokojnina izplačevala. Poprej je legel v grob, zapustivši vse dobroto in ženo z dvema nepreskrbljenima otrokoma.

Dragi Pavle! Ko si v jasnih, zvezdnatih nočeh leta 1915. in 1916. mislil na svojo prihodnost, na svoje drage, ki so živeli daleč proč od Tebe, gotovo nisi slutil, da bo Tvoja življenska pot po vojni ena sama dolga pot, pot trpljenja invalida trpina. Mislil si, kako si boš ustvaril eksistenco, kako boš živel svoji rodbini in kako Ti bo življensko solnce zahajalo med Tvojimi dragimi. Ah, kako si se zmotil! Voja je dahnila poljub smrti v Te in hiral si, dokler nisi kakor strti cvet ovenel. Ob Tvoji gomili stojita Tvoja otroka — siroti in Te kliče, stoji Tvoja verna družica in Tvoji prijatelji žalostni in potrti. Ko pa bo prišla zopet pomlad v deželo in bodo na Tvoji gomili cveteli šopi rož, naj Ti ob rahlem valovanju vetra šepetajo:

Pavle, Pavle! Niso in ne bodo Te pozabili ne Tvoji dragi ne Tvoji sotrpini. Spi v miru, blaga duša! Štr...

Druge novice.

Vojni pohabljeni za svetovni mir. Vojni pohabljeni iz svetovne vojne so bili na mednarodnem demokratskem mirovnem kongresu v Boissy la Riviere na Francoskem predmet splošne pozornosti. Na tem kongresu je bilo zastopanih 23 evropskih držav. Mnogi teh invalidov, ki so nosili na prsih razna odlikovanja hrabrosti iz svetovne vojne, je vojno kot sredstvo za poravnavo mednarodnih sporov najenergičnejše obsojalo. Med pohabljeni je bilo tudi mnogo duhovnikov. Govorili so na raznih sestankih in sekcijah o prestanih grozotah v vojni ter bili enodušno vsi za svetovni mir. Mladi udeleženci kongresa so z napeto pozornostjo sledili pripovedovanjem izkušenih veteranov, kar je gotovo napravilo nanje neizbrisni utis za propagatorje svetovnega miru. Med govorniki so bili tudi Marc Sanginer in belgijski senator Carnoy.

Zdravje.

O opeklinah. Opekline nastanejo, če pride telo v bližino ali se dotakne vročih predmetov odnosno snovi, bodisi da gore in plamte, žare, ali vro, skratka, da so razgreti na gotovo temperaturo. Pri eksplozijah nas osmole visoko razžarjeni plini, kakor nas opeče tudi plamen gorečega trama ali baklje, ali nas ožge žerjavica, kos razbeljenega železa, raztopljena smola ali svinec in nas opari para iz parnega kotla ali krop iz lonca. Tudi solnce nas lahko nevarno ožge.

Z velikimi, do neznosnosti hudimi bolečinami združeni učinki okvare je opekline. Po mogočnosti njegovi ločimo tri stopnje opečenosti; prva stopnja je označena s hiperemijo (prekrvnostjo) kože, ki postane boleča, rdeča in nekoliko nabrekla na mestu okvare; pri drugi stopnji se pojavljajo mehurji pri tretji pa globoke okvare v mesu, drobovju, kosteh pokrite z ožganimi ali paležnimi krastami.

Skoro važnejše kot stopnja opekline je pa njena razprostranost, njen obseg. Kjer ne gre za sicer ožje omejene toda globoke, in življenje s prizadevajočo okvaro naravnost ognojujoče opekline (n. pr. v primeru, da je presmodil kos razbeljenega železa tresbušno odelo in prežgal črevesje in kako večjo odvodnico ali kaj podobnega), — gre torej ali ne gre za take direktne smrtonosne poškodbe, povsod tam je odločilna za napoved razsežnost opekline. Če je več kot polovica telesne površine tudi samo lahko opečena, smrt ne izostane; ob tretjini površine pa je še vedno jako pogosta. Zoglenitev lakti ali bedra se vedno lažje prenese, kot če so n. pr. poparjene in samo deloma v mehurjih sprednja in zadnja oplat života.

Pri težkih okvarah se že radi prestanega strahu, moreče groze, pred vsem pa radi drugih bolečin lahko pojavi smrt takoj radi šoka. Navadno pa so bolniki z razsežnimi opeklinami silno razburjeni, obupani, trpe grozne bolečine, kriče in jočejo. Začetkoma še jasna zavest pa se kmalu zakali in zamrača. Navzlic temu pa so bolniki jako nemirni, se navzlic težkim in bolečim okvaram premetavajo po postelji sem ter tja, dobe krčevite napade in prično blesti. Kmalu pade telesna temperatura na 2—3° C pod normalo, roke in noge postanejo hladne, dihanje površno, žila komaj občutljiva in njeno bitje pospešeno. Bolniki se onesveščajo, propadajo, bledejo, omedlevajo in umro v težki nezavestnosti.

Pri drugih bolnikih se pojavljajo uprav pred smrtjo težki deliri z mogočno jaktacijo, zopet drugi postanejo, dasi zavestni neverjetno mirni, in apatični. V seči, katere je jako malo ali izločevanje katere lahko

tudi čisto presahne, se pojavi beljakovina in krvno barvilo (hemoglobin). Mnogo bolnikov silno žejajo. Pogosto se pojavlja bljuvanje — jako slabo znamenje.

Če je bolnik prestal prva 2 dni, je že marsikaj pridobljenega. Toda iz nevarnosti še dolgo ni. Po 5. do 6. dneh, v stadiju vnetične reakcije se lahko enkrat pojavijo težka vznemirjenja in zmedenosti, in v nekih urah je bolnik mrtev. V poznejši dobi nastopi smrt navadno iz drugih vzrokov, v prvi vrsti radi okrnjene funkcije kože, razhlajevanja in napredujoče izčrpanosti. V duodenu (črevesu-žolčnjaku) se v neredkih primerih iz nepojasnjenih vzrokov napravi globoke razjede; bolniki trpe na slabelih jih dia-rejah, propadajo in ugasnejo.

Podana slika o prvih težkih reakcijah po opeklinah tako močno spominja na gotova otrovanja, da opravičeno smatra danes medicina orisane bolezenske pojave in naglo smrt v prvi vrsti za posledico zastrupljenja po razpadninah ožgane kože in telesa vobče. Tudi pojav beljakovine v seči, osobito pa hemoglobinurija podpirajo to mnenje. V človeškem potu, ki ga izločujejo znojne žleze, je najti mravljično kislino, katero popolnoma nevtralizira amonijev hidroksid, tako da iz teh spojin nastaja mravljičnokisli amonij. Če to sol naglo razgrejemo, izgubi vodo in se pretvori v prusko kislino. Drugi raziskovalci smatrajo prenasice nje krvi z amonijakom kot vzrok zastrupljenja, tretji zopet dolže piridinove baze, ki se izločujejo s sečo, za otrovalke. Ugotovljeno je, da seč ožganih živali, ubrizgan v relativno majhnih množinah zdravim živalim pod kožo, leste v par urah uniči ob simptomih, značilnih za otrovanje po opeklinah. Vsekakor ima pa to otrovanje mnogo sličnosti z najtežje potekajočimi uremijami, otrovanju kot jih opazujemo pri bolnikih, trpečih na boleznih ledvic.

Prognosa (napoved) pri opeklinah izhaja iz povedanega. Če so prvi časi ugodno potekali, bolnik radi poznejših gnojitev in pretečih infekcij, kot trombozacija (zapaženja žil) itd. še dolgo ni iz nevarnosti. Pozneje so zopet brazgotine, ki delajo bolniku mnogo neprimlik, in ga lahko močno pohabijo. S primernimi operacijami se da marsikaj popraviti, tudi kar so opekline prizadele in skazile na lepoto.

Če se ne oziramo na lečenje najtežjih opeklin, je prvo, kar storimo, da skušamo ublažiti opečenco bolečine. To se posreči z mrzlimi ali ledenimi obkladki in mrzlimi raztopinami jesihovalnega kislega vina ali ilovice. Pozneje je najprikladnejše sredstvo, katero polagamo na opekline, na gazo namazan 3% borov vazelin. Ostalo se naj prepusti zdravniku, tudi tako priljubljeno nabadanje mehurjev, ki se mora izvršiti aseptičnim potom, torej po metodi, ki jo neizkušen lajik malokdaj dovolj povoljno obvlada. Proti bolečinam zapisujejo zdravniki morfin in druga mazila, brez katerih se v težkih primerih ne more izhajati, prav posebno pa tam ne, kjer itak ni ničesar izgubiti, in gre edino le za to, olajšati bolečine bolniku in mu omiliti smrtni boj.

Gospodarstvo.

Ljubiteljem cvetlic. Onim, ki razpolagajo s senčnatim vrtom, svetujemo to-le:

1. Izberi cvetlice, katere rabijo le malo solnca.
2. Posadi jih daleč vsaksebi, da bosta malenkostna svetloba in zrak v izdatni meri vplivala nanje.
3. Zemljo je treba dobro, toda ne preveč gnojiti.
4. Zemljo pridno rahljaj, da more zrak do korenin.
5. Listje rastlin večkrat s čisto vodo izpiraj, da bo vsled čistote rast cvetlic tem bujnejša.

Kdor ima majhen, stisnjen mestni vrtiček, naj bo skromen v svojih zahtevah. Komur pa je mogoče, naj gre iz mesta ven ter si tam ustvari vrt, kakršnega si sam želi, kjer je več solnca in čistega zraka.

Cvetje pozimi. »Pozimi pa rožce ne cveto, dekle kaj pa za puselček bo?« pravi narodna pesnica. Toda tudi v zimskem času si lahko pričaramo oziroma izva bimo lepega cvetja, ki nam krasi naše sobe. Korčki (ciklame), hijacinte in tulpe posajene po lončkih cveto v primerno toplih sobah. Poleg teh je pa tudi nekaj grmov, ki ozelene in se razcveto v topli sobi sredi zime. To so: dren, japonska kutna, češnjka, marelica in divji kostani. Koncem meseca novembra ali začetkom decembra narežemo vejice gori omenjenih grmičev. Izberemo se le vejice z dobro razvitimi popki, odrezati jih je poševo, da je ploskev, ki usrkava vodo, kolikor mogoče velika. Tako narezane vejice postavimo v primerno posodo, vazo ali globok kozarec. Najbolj primeren zato je kozarec, ki se rabi za vkuhanje sadja. Kozarec napolni se do polovice z mlačno vodo. Vodo se mora najmanj dvakrat na teden menjati. V zakurjeni sobi bodo razcvetele že meseca januarja ali pa še poprej. Mrzla zima, gorka soba, pisan cvet, ali ne bo to nekaj prijetnega? Malo je trudi, napravi pa mnogo veselja. Ker je to nekaj kar si lahko vsak napravi in ki ne stane takorekoč nič, naj bi ta nasvet poslušali tudi naši tovariši, posebno pa tovarišice ter si v njih bornih stanovanjih napravili malo veselja.

Raznoterosti.

Solneče pege in cikloni. Zvezdoznanec Nordman razpravlja o vplivu solnca na našo zemljo, ki je posebnost letos obiskana z nalivi, viharji in vsakovrstnim neurjem.

Najhujše letošnje neurje, piše astronom, je divjalo takrat, ko je pod njegovem besom zaječala Florida. Od takrat si viharji sledijo v rednih presledkih in čudno, dosledno takrat, kadar nam solnce pokaže svoje od peg razozarano površje.

Da, solneče pege! Koliko črnila je poteklo že radi njih! A vendar marsikdo ne ve, da je bila ena sama pega, ki se je pojavila v septembru na solnčni površini, tolikšna, da je bil njen premer desetkrat večji od premera naše zemlje. Merila je nad 130.000 kilometrov!

Ali je torej kaka vzročna zveza med solnčnimi pegami in nevihtami na zemlji?

Doktor Meldrum je nekoč dokazoval na podlagi izčrpnih statistik, da se število solnčnih peg spreminja prav tako kakor... število brodolomov na otoku Mauritius. Kuriozna zveza!

Japonski meteorolog Kawazoe je po dolgotrajnih opazovanjih oblakov prišel do senzacionalnega zaključka, da se na Formosi zračni toki v višinah odklanjajo na desno, kadar se na solnčni površini pojavljajo pege. Drugi Japonec Terada je pred kratkim dokazoval, da se nenormalno visoki in nizki zračni pritiski perijodično ponavljajo vsakih 27 dni, to je baš v tistem roku, ki ga potrebuje solnce, da nam tekom enkratne rotacije okoli osi pokaže svojo s pegami posuto površino.

Stvar bi bila potemtakem dognana: solneče pege so v direktni zvezi z barometričnimi perturbacijami zemeljske atmosfere. A nastane vprašanje: kje je iskati mehanizma tej tajinstveni telepatiji?

Solnce — kakor sleherno žareče telo — izžareva elektrone. Če je pokrito s pegami, se okoli njih tvorijo protuberance, ki švigajo zelo visoko v solnčno atmosfero, in te nam naenkrat pošljejo obilico elektronov, t. j. neskončno majhnih teles, napolnjenih z negativno elektriko. Le-ta privlači magnetna polja naše zemlje ter se koncentrirajo na zemeljskih tečajih. Vsled tega se gornje plasti ozračja nenormalno ogrejejo, zrak se razširi in povzroči lokalno depresijo, ki utegne biti izvor marsikaterih ciklonov. Saj cikloni niso nič drugega kakor lahne lokalne zračne depresije, ki jih rotacija zemlje pretvori v vrtnice.

Operater za Kino.

invalid, naj se javi, ako reflektira na službo, Oblastnemu odboru do 22. t. m.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poštanski nasip 10/17 pošlje vsakemu naročniku »Vojnega invalida« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Stanko Tomc.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev.

Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani razsuje za leto 1927. iz sklada Ivana Rostana 15 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 1. marca t. l.

Prosilke naj prošnjam prilože od občinskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi boleznih in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

Krojaška delavnica

„Vzajemne pomoči v Ljubljani“

izdeluje obleke po najnovejših modah po zelo nizki ceni. Vojne žrtve imajo primeren popust. Prevzema tudi naročila za uniforme, damske plašče in razna konfekcijska dela.

////////////////////

Vzajemna pomoč

posojilna in gospodarska zadruga

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica

sprejema hranilne vloge, daje posojila v gospodarske svrhe vojnim žrtvam.

Priporoča svojo novootvorjeno krojaško delavnico za izdelavo vseh krojev po najnovejših modah. Invalidi, vdove in sirote dobe primeren popust. Sprejema tudi popravila oblek, izdelavo konfekcije in vsa druga krojaška dela.

////////////////////////////////////